

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

24.06.2019

№ 1811

Київ

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-2 від 05 березня 2019 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-2 від 05 березня 2019 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

О.А. Мангул

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 38
засідання Національного агентства
від 24 червня 2019 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

24 червня 2019 року № 1811

ВИСНОВОК

Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення"

(проект внесений народними депутатами України Чумаком В.В. і Новак Н.В.,
реєстр. № 10110-2 від 05 березня 2019 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (далі – законопроект), яким у статті 368⁵ Кримінального кодексу України (далі – КК України) пропонується встановити кримінальну відповідальність за незаконне збагачення, та висловлює такі зауваження до його положень.

Відповідно до частини першої статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту кримінально караним визнаватиметься володіння, користування особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активами у значному розмірі, вартість яких значно перевищує доходи особи, отримані із законних джерел, набуття у власність або передача нею таких активів будь-якій іншій особі, під якою згідно з пунктом 3 примітки до цієї ж статті розумітиметься укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів.

При цьому відповідно до положень пункту 2 примітки до зазначеної статті під активами у значному розмірі, вартість яких значно перевищує доходи особи, отримані із законних джерел, пропонується розуміти будь-які об'єкти декларування, доходи від них або здійснені нею видатки, розмір (вартість) яких більш ніж на одну тисячу неоподатковуваних мінімумів доходів громадян перевищує доходи особи відповідно до *останньої поданої нею декларації* особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, передбаченої Законом України "Про запобігання корупції".

По-перше, пропонована редакція дозволить притягувати до кримінальної відповідальності публічних осіб за володіння або користування певними активами.

У зв'язку з цим необхідно звернути увагу на положення статті 20 Конвенції ООН проти корупції, відповідно до змісту положень якої під умисним

незаконним збагачення розуміється значне збільшення активів саме державної посадової особи, яке перевищує її законні доходи.

Таким чином, положення цієї Конвенції не вимагають криміналізації володіння чи користування публічною особою будь-якими чужими активами, тим більше, що можуть існувати випадки, коли за формальними ознаками правоохоронні органи матимуть змогу переслідувати певних публічних осіб за цілком правомірні дії. Йдеться, наприклад, про випадки коли публічна посадова особа користується житлом чи транспортними засобами своїх батьків чи подружжя.

По-друге, публічна особа має набути у власність активи або передати їх іншій особі у спосіб, що наведений у пункті 3 примітки до статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту, тоді як фактичний контроль (користування та розпорядження) над активами, які будуть предметом незаконного збагачення, може здійснюватися не лише шляхом укладання правочинів з третьою особою або надання третій особі активів для укладання таких правочинів. Тобто пропонується у частині першій статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту склад злочину не охоплюватиме, наприклад випадків, коли публічна особа, здійснюючи контроль над певним підприємством, надає вказівки його керівнику укласти правочин щодо певних активів.

По-третє, умовою притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення пропонується визначити значне перевищення активами доходів особи, отриманих із законних джерел, тоді як значення терміну "законне джерело" в положеннях законопроекту не розкрито.

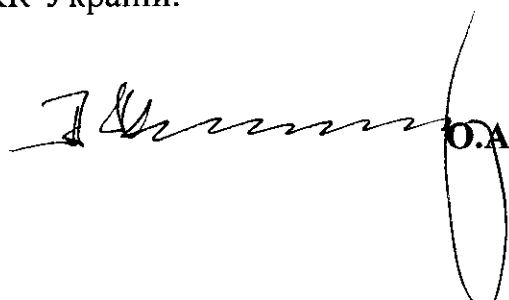
При цьому такий підхід до формулювання норм КК України може призвести до свавільного трактування правоохоронними органами вимог законодавства та, як наслідок, до безпідставного притягнення осіб до кримінальної відповідальності.

По-четверте, пропозиція використовувати виключно останню подану публічною особою декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, є неприйнятною, оскільки результати аналізу такої декларації можуть бути використанні, зокрема органом досудового розслідування, при доказуванні незаконного збагачення.

Проте це не означає, що декларація має бути єдиним джерелом доказування з огляду на те, що публічна особа могла умисно чи необережно внести до декларації недостовірні відомості або ж проігнорувати законодавчу вимогу подати обов'язкову чергову декларацію, а орган досудового розслідування у такому випадку буде змушений використовувати або відповідні недостовірні дані або дані, що містяться, наприклад, у минулорічній декларації.

Враховуючи викладене, Національне агентство не підтримує пропонувану законопроектом редакцію статті 368⁵ КК України.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

О.А. Мангул